

ERDÉLYI GAZDA

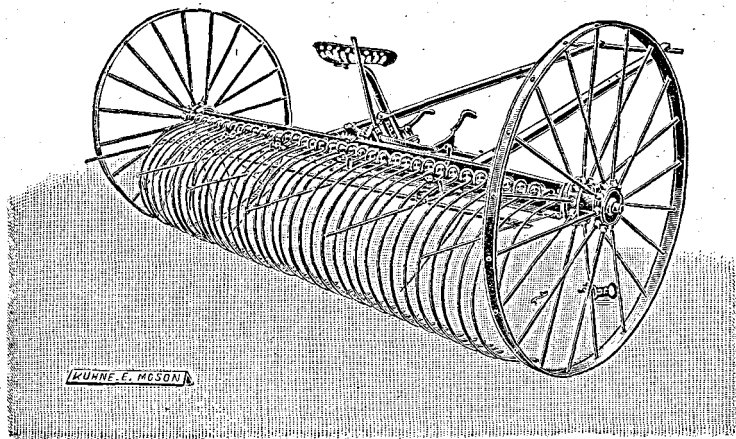
XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914. JUNIUS 28.

26. SZÁM.

Motorhajtásu cséplőkészletek

elsőrendü kivitelben.

Mindennemü egy és többsoros KAPÁLÓESZKÖZÖK, javított rendszerü „1912” Osborne

FÜKASZÁLÓGÉPEK,

legtökéletesebb New-Osborne KÉVEKÖTŐ-ARATÓGÉPEK, SORTRÁGYÁZÓ „Royal Drill” VETŐGÉPEK beszerezhetők: 2012

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókok saját kezelésben:

Debreczen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t.-nál MOSONBAN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes gép- és motor szükségleteinek beszerzésekor az E. K. A. R. T.

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

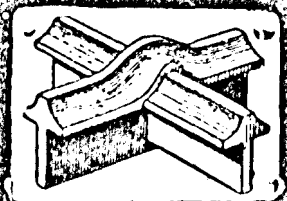
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerü gépek javítására.

3033

Szab.

„Köpplinger”-rendszerü Idomvasablakok

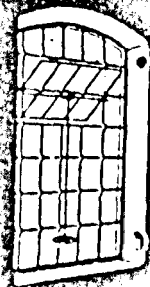
a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója = ismeretessel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

vasszerkezeti és idomvasablakgyár

Telefon 53-22

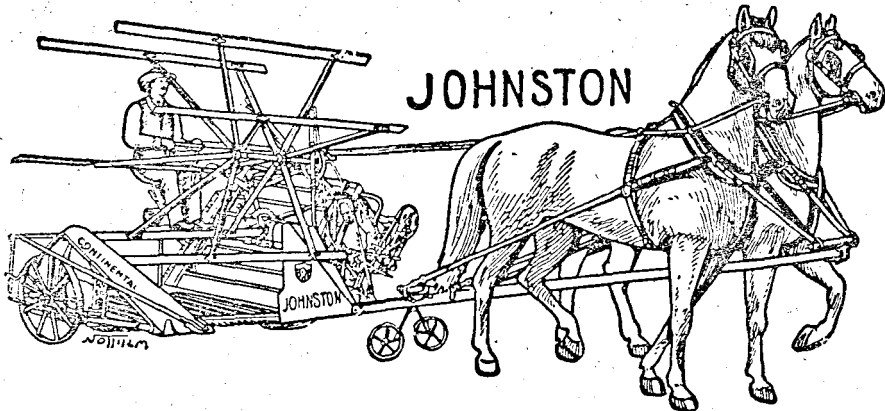
Leptér János Budapest, X, Asztalos Sándor-ut 16

Miért legjobb az 1914. típusu

„JOHNSTON“ kéveköto-aratógép?

Mert: legegyszerűbb, legtartósabb és leggazdaságosabb!

E gép céltudatosan a magyar viszonyok tekintetbe vételével szerkesztett meg. Könnyen áttekinthető és kezelhető, úgy hogy azzal a laikus gazdasági cseléd is könnyen és szívesen dolgozik. A munkában levő sok ezer „JOHNSTON“ kéveköto-aratógépről nagyszámu elismerő levél áll rendelkezésre!

Mielőtt kéveköto-aratógépet vesz, saját érdekében kérjen részletes ismertetést!

Elsőrangu kéveköto-őzsinog!

„JOHNSTON“ FŰKASZÁLÓI, MAROKRAKÓI, teljesee acélból készült SZÉNAGYŰJTŐGEREBLYÉI, valamint HULLÁMOS TÁRCSÁSBORONÁI ugyancsak közkedveltek és elsőranguak.

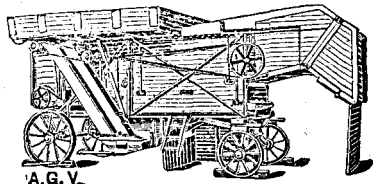
Bővebb felvilágosítással és részletes leirással készséggel szolgál a „JOHNSTON“ amerikai aratógépgyár magyarországi főraktára:

Bächer Rudolf – Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond** Budapest, VI., Teréz-körut 26. sz.

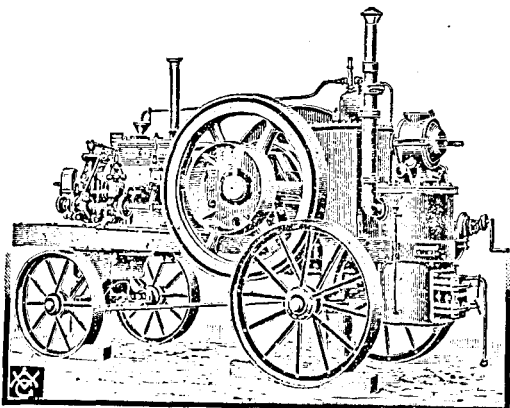
2672

Az állami gépgyár gyártmányai:

Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerőszükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

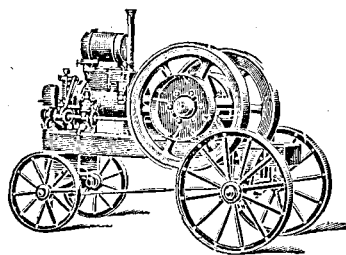
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb 480 gramm.
Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
Könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

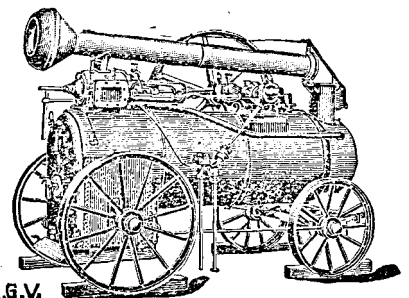
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szóróval kombinált vetőgépek

Eredeti Kalmár Rosták.

Resicai tükörcélekék, Tárcsásboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

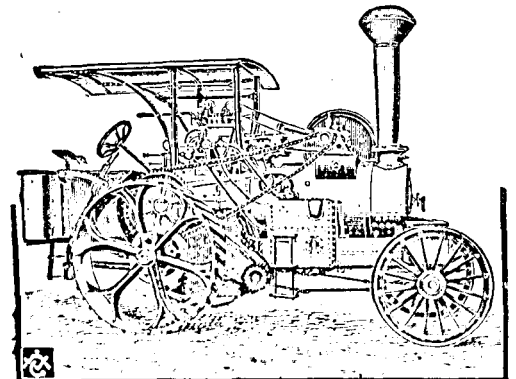

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32.

Fiók-telepek:

Nagyvárad
Debrecen
Temesvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOPIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILIÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A temesvári gazdanagygyűlés	305
Adatok az erdélyrészi falusi gazdasági munkásvizsnyorról. Dr. Cséser Lajos.	306
Zöldszéna készítés. Gáspár József.	308
Jegyzetek az állattenyésztési szakirodalomból. Dr. Schandl József	309

Vegyes közlemények

Előlépések. — Gazdaköri szántásverseny Kolozsborsán. — Cserháti Sándor szobrának leleplezése. — A magyarországi növénynevelők I. vándorgyűlése. — Stb.	309
--	-----

Hirdetések.

A gazda nyári

szükségei:

Arató- és fűkaszázó-gépek, a Magyarországi Nemzetközi Aratógép Társaság híres Mc Cormick gyártmányából,

gőz és motoros cséplő-gépek, rosták, trieurök, mérlegek, stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagcsövek, állatgyógyászerek, állatnyirógépek, aszfalt és kátrányfedélpapírok, baromfitenyésztési requisitumok, építési anyagok, fedőcserép, halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsírok, peronospora permetezők, rétgyalu, szénaforgatók és gyűjtők, szénkénegfecskendők, permetezőanyagok és szénkéneg, szivattyúk, szőlőtrágyák, szőlőmivelési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozógépek, tüzelő felszerelések stb.

Tenyész és ígás állatok,

AZ

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG

utján

Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt

személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben kedvező feltételekkel,

leggyorsabban és

legolcsóbban

szerezhetők be.

3059

A temesvári gazdanagygyűlés.

Junius 17-én Temesvár város fogadta vendégszerető falai között igazi magyar vendégszeretettel a Magyar Gazdaszövetség nagygyűlésének majdnem tizezer főre tehető lelkes közönségét.

A Magyar Gazdaszövetségnek, a megjelenők számát tekintve, leghatalmasabb nagygyűlése mint látványosság is elsőrangú volt. Az egyes testületek és gazdátársadalmi szervezetek zászlók alatt és zenekarral vonultak fel a nagygyűlés színhelyére. Nyolcezer ember befogadóképességű sátor készült Temesvár városligetében e napra, de a gyűlés résztvevőinek nagy része csak a sátoron kívül hallhatta az előadókat és a gazdaggyűlés többi szónokait. A gyűlés elnöksége, tisztikara s a megjelent notabilitások részére külön emelvény készült. A magyar gazdátársadalmi élet csaknem minden kiválósága megjelent a gazdaggyűlésen.

A gyűlésen képviseltette magát mintegy harminc törvényhatóság, az összes gazdátársadalmi országos szervezetek s minden vármegyei gazdasági egyesület.

A Himnusz elnéklése után a nagygyűlés az elnökség indítványára a királyhoz üdvözlő távirat intézését határozta el. A napirend előtt Medgyaszay Miklós városi tanácsos, Debreczen kiküldötte lelkes szavakkal meghívta a gazdákat, hogy a jövő évi nagygyűlést Debreczenben tartásák meg. Ezt a nagygyűlés nagy lelkesedéssel elhatározta.

Darányi Ignác megnyitó beszédének elején melegen üdvözölte a vendéglátó Temesvár városát, a vármegyét és a rendezésben résztvevő gazdasági egyesületeket.

Darányi beszédét lapunk múlt számában teljertalmulag közöltük.

A nagy tetszéssel és éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után Gemml József polgármester a város törvényhatósága nevében Csiky Gyula a vármegyei gazdasági egyesület nevében és Wittmann János a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete nevében üdvözölte a nagygyűlést. Dessewffy Aurél gróf melegen üdvözölte az osztrák gazdákat, azon óhajának adván kifejezést, hogy a vámkérdésben egyöntetű megállapodásra kell jutniok a két ország gazdáinak a kiegyezési szerződés lejártá előtt. Az üdvözlésért az osztrák gazdák részéről Auersperg Károly herceg mondott köszönetet.

Ezután a napirend tárgyalására került a sor.

Blaskovics Ferenc apátkanonok, a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesületének elnökhelyettese előadásában fő-

leg azt hangsúlyozza, hogy az agrár tábor, mikor saját létérdekeiért sikra száll, nem akarja más osztálynak a jogos érdekeit sérteni. Mi gazdák — ugymond — teljes szívünkkel kívánjuk, hogy virágzó magyar iparunk legyen s ezért panaszszó nélkül viseljük el évtizedek óta a magas ipari vámokat. Az agráriusok tehát sem az ipart, sem a kereskedelmet nem támadják, sem a fogyasztóközönséget nem akarják kizsákmányolni, sem különös előnyt vagy kiváltságot maguknak nem igényelnek, hanem termelésüknek csak olyan vámvédelmet követelnek, hogy becsületes munkájukból megélhessenek.

Határozati javaslata így szólt:

Mondja ki a gazdaggyűlés, hogy az 1907-ik évben megállapított mezőgazdasági és állattenyésztési vámvédelem a hazai mezőgazdaság és állattenyésztés fenntartására és fejlesztésére okvetlenül szükséges.

Ez okból ezen országos gazdaggyűlés a leghatározottabban tiltakozik a mezőgazdasági és állattenyésztési vámvédelemnek minden csökkentése, vagy ideiglenes felfüggesztése ellen. Különösen pedig határozottan ragaszkodunk a minimális gabonavámokhoz és ezen vámoknak az örösi forgalom bármely alakban való kijátszása vagy megkerülése ellen tiltakozunk. A leghatározottabban tiltakozunk továbbá a Keletről való élő állatoknak bármely behozatala és tranzitoforgalma ellen és ezen tilalmat törvénybe iktatni kívánjuk. A fenyegető keleti marhavázzsal és az állatcsempészlet üzelmeivel szemben rögtönös intézkedéseket követelünk. Állást foglalunk az Ausztriával egyezményileg megállapított és a jövőre a kiegyezési szerződésbe foglalandó balkáni maximális huskontingens felemelése ellen és amennyiben ezen álláspontunk nem érvényesülhetne, már most követeljük a vámtarifába felvéletni és pedig a jelenlegi husvámok mértéke szerint a minimális husvámokat. Követeljük továbbá, hogy a tengerentuli husbehozatal ezentul ne a kormányok megegyezésétől létezzék függővé, hanem ez magában a kiegyezési szerződésben intézményileg tiltassék el. Követeljük továbbá, hogy szőlő- és borgazdaságunk védelme is sértetlenül fenntartassék és tiltakozunk a mazsolavámnak a görög szerződésben való leszálltása ellen. Általában nemcsak az eddigi mezőgazdasági vámvédelem sértetlen fenntartását követeljük, hanem mindazon cikkeik vámvédelmét sürgetjük, melyeknek termelése ezen védelem nélkül a gazda fáradságát nem jutalmazza. Ezekhez képest a gazdaggyűlés utasítja a Magyar Gazdaszövetséget,

Ajánlunk jutányos áron:

Aratáshoz: belföldi eredeti amerikai és irlandi manillát, kévekötelet, aratógépeket.

Csépléshez: gépolaj, gépkenőcs, gépszíj, zsák, ponyva és különféle szenekeket.

Peronospora ellen: rézgálicot, pulvazurót, provinót, dr. Aschenbrandt bordói port, továbbá saját „MEZŐGAZDÁK” védjegyű és eredeti Vermorel-permetezőt és rajnavidéki háti porozót.

Szőlőkötözéshez: prima és extra majunga raffia háncsot.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V, Alkotmány-u. 29 Külön ajánlatokkal és árjegyzékekkel készségesen szolgálunk

hogy mindezen kérdéseket élénk figyelemmel kísérje, kellő pillanatban tiltakozó szavát felemelje és ahhoz való csatlakozásra az összes gazdasági egyesületeket, gazdaköröket és szövetségeket elhívja.

Margies János német nyelven tolmácsolta a határozati javaslatot és az előadást.

Hohenblum lovag rámutat arra, hogy a földmivelők dacára a jobbágyság eltörlésének, ma is robotosai a városi fogyasztóknak. Erős agrárközvéleményre van szükség, hogy ez az állapot megváltozzék. E tekintetben a magyar gazdákkal szoros fegyverbarátságban akarnak a osztrák gazdák és gazdatársadalmi szervezetek mindig küzdeni és azon lesznek, hogy a vámvédelen semmi részt ne üthessenek. Küzdeni kell a gazdáknak a fédezellen határidő-üzlet ellen is és kéri, hogy az erre vonatkozó javaslattal egészítsék ki a határozati javaslatot.

Rubinek Gyula, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója, a gazdák összetartására buzdítja a kongresszust és azt mondja, ki kell bontani a zászlót, hogy minden gazda egy táborban legyen és hogy a kiegyezési és kereskedelmi szerződések megkötésénél, de különösen a választásokon nyilatkozzék meg az egységes agrárközvélemény.

Meskó Pál nagy figyelemmel hallgatott beszédében a szervezkedés szükségét hangoztatta s a földmivelő nép anyagi erejének gondozását, mert e nélkül nem lehet versenyképes ipart teremteni s nem lehet kivívni gazdasági önállóságunkat sem. Határozati javaslata így szól:

Mondja ki a nagygyűlés, hogy az ország kormányának és törvényhozásának legelső és legsürgősebb teendője mindazon intézmények megalkotása, amelyek segítségével az ország mezőgazdasági termelése a lehetőség legszélsőbb határáig fokozható s amelyek révén úgy a kis- mint a középbirtokosság, valamint a bér- lők is gazdaságilag megerősödve, erkölcsi és anyagi javakban meggyarapodva, fokozott sikerrel dolgozhatnak a nemzeti erő legfőbb forrásának fejlesztése érdekében.

Szükségesnek tartja ezért a nagygyűlés, hogy a törvényhozás most és a jövőben is mindenkor rendelkezésére bocsássa a földmivelés ügyének azokat az anyagi eszközöket, amelyek a mezőgazdasági termelés fokozását szolgáló intézmények létesítéséhez szükségesek és a földmivelő boldogulását biztosítják. Miután pedig a jövő parlament életbevágó gazdasági kérdésekben fogja a döntő szót kimondani, felhívja a nagygyűlés a gazdasági egyesületek, gazdakörök és szövetségek útján az országnak földmiveléssel foglalkozó összes választóit, hogy a jövő képviselőválasztásokon csak olyan jelöltre szavazzanak, bármely párthoz tartozzék is az illető, aki választás előtt kötelezőleg kijelenti, hogy mint törvényhozó mindenkor az országos agrárprogramhoz alkalmazkodik s ezen meggyőződését, az eszmének nemzeti jelen-

tőségét a törvényhozásban, pártjában és közéleti munkássága közben bátran hirdetni mindenkor kötelességének ismeri.

Miután ezen akció eredménye csak a földmivelőknek a legelszántabb harcokra is alkalmas szervezkedésétől várható, kimondja a nagygyűlés, hogy a földmivelőknek állandó és minden percben mozgósítható szervezetekben (gazdasági egyletek, gazdakörök, földmives egyletek) kell tömörülniük olyképpen, hogy minden földmivelőből álló egyesület harcrakész, hűséges és munkás részese legyen ezen országos mozgalomnak és odaadással harcoljon az ország gazdasági önállóságáért.

Az országos gazdaggyűlés megbizzza a Magyar Gazdaszövetséget, hogy úgy mint eddig, megőrizve pártpolitikai semlegeségét, kövessen el minden lehetőt a jövő parlament ily irányú többségének biztosítása érdekében s gondoskodjék sürgősen kerületenként és községenként olyan bizalmiférfiakról, akik szervezni fogják a földmivelő választókat abból a célból, hogy csak olyan jelöltre szavazzanak, akik a gazdaprogramot elfogadják.

Bethlen István gróf az előadó által előadottakon kívül az ország jövője érdekében erőteljes nemzeti irányú birtokpolitika meghonosítását is szükségesnek tartja. A határozati javaslatot is ilyen irányban kéri kiegészíteni. Teleki Árvéd gróf sürgeti a gazdák szervezkedését és erőteljesebben kívánja terjeszteni a szövetségi eszmét.

Ezután kiosztották a szövetségi jutalomdíjakat, majd az indítványok során elfogadták a Torontálmegyei Gazdasági Egyesületnek a kéveköltő aratógépek vámjának eltörlésére vonatkozó indítványát, valamint a hadseregszállítások reformjára vonatkozó javaslatát a tiszavidéki mezőgazdák szövetségének.

Több tárgy nem lévén, Darányi Ignác megköszönve az érdeklődést, a tanácskozást berekesztette. Délben 5000 terítékű nagy gazdaebéd volt.

Adatok az erdélyrészi falusi gazdasági munkás viszonyról.

Irta:

Dr. Cséser Lajos.

I.

Magad Uram! ha szolgád nincs!

Ez a tőzsgyökeres magyar közmondás villan fel elmémbe, a midőn elmerülök az erdélyrészi munkásviszonyokról jegyzett adataim halmazán s a midőn elgondolom, hogy milyen túlhamar bekövetkezett a fent imondás igazsága akkor, amikor az erdélyrészi nagy városok környékét, a szélsők földjél és a Marosmentét kivéve, alighogy belekezdett az erdélyi mezőgazdaság a haladó, fejlődő üzem első szárnypróbálgatásaiba s már is meg kell állania belterjesség első lépcsőin, mert már nem győzik munkával, erővel, nem mindig van elegendő időszaki munkás. Pedig alig egy évtized előtt, kivált közép- és nagyuradalmi üzemek szempontjából, munkás Eldorádó volt a bérees kis haza:

akadt minden időszakban, mindenféle munkára elegendő és közeli munkáskéz, azaz 10—15 kat. holdas parasztüzem akkoriban is nehezebben bírta a 2—3 munkást megszerezni, állandósítani, mert itt maga a gazda volt az első kaszás és első béeres, míg az uradalmi üzemekben inkább magára volt hagyatva tessék-lássék munkájában.

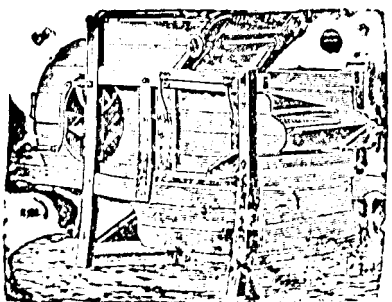
Ha az erdélyrészi munkásviszonyok megnehezülésének okát keressük: legrégebb helyen a romániai s kevésbé az amerikai időszaki kivándorlás áll; a városi élet is az utolsó 10—15 évben erősen felendült, ipartelepek s gyárak is létesültek, ezek a távolabbi vidékek népsűrűjét hamar felszívták; a vasút közvetítette ezt leginkább, de maga a vasuti üzem is oka, hogy sok vidéken a falvak legerősebb férfilakossága a strekken tölti az idejét 6 órától 6 óráig!

De talál a kisbortokos saját falujában, sőt a saját földjén is bő munkalkalmakat. Az utóbbi időkben sok belterjes termelési ág keletkezett a nagyobb birtokon, de eltanulta ezt a 10—50 holdas paraszt is, hiszen sok vidéken megszületett a mesterséges takarmánytermelés; több gondot fordítanak a tengeri s burgonyamivelésre; mind nagyobb területeket hódít a takarmányrépa, sőt sűrűbb helyeken a cukorrépa is; sok szőlőparlagot ültetett be a kisgazda is ujmodi, tehát munkásabb rendszer szerint stb. stb. Sajnos nem általános képek, de a már jelzett vidékeken, völgyekben, vasutvonalak s városok mentén már nem időszaki munka a mezőgazdálkodás.

A birtokviszonyok változása is sok gazdakezet lekötött, u. i. sok közép- sőt nagybirtok parcellázott s minden ilyen új birtokrészlet lekötött egy-egy gazdacsaládot, sőt akárhányszor a kétkézi munkást, napszámot, zsellért is, szerezvén magának parcellabirtokot — ha előzőleg sok esztendőn át szorgalmas, takarékos volt, vagy uzorahitelt kapott — vagy jól házasodott.

Csak közbevetőleg említem fel sok erdélyi vidék oláh lakosságának azon fatális szokását, hogy a hét első 3—4 napján inkább napszámban, mint szakmáiban kidolgozza magát, hogy a hét végén nagyot pihenjen igénytelen tápláléka mellett s vasárnap felhőrpintse a keleti nirvánába ringató spirituszt. Am javulás itt is látszik: a *magáéban* ma az oláh is jobban dolgozik, kénytelen a többtermelésre — így parancsolja az Albina, a Vatra, az Economul stb. bankokban őrzött kezeirása vagy a végrehajtó dobjától való félelme. Tehát szereznek, birtokosodnak, azaz ma már ur azon a földön, ahol az őse jobbágy vagy zsellér volt s ma a pusztuló kuriák unokája szolgálja a megyeháza, a kataszter, adóhivatal tintapeséses fenyőasztala mellől a néhai jobbágy unokáját.

Nó! de eltévedtem, térjünk vissza az iménti összefoglalásra, hogy egyrészt alighogy kicsiben és nagyban megkísérelték a belterjesebb mezőgazdasági irányt, más oldalról a nehezülő munkásviszonyok

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR” rostát

sziveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32

miatt úgy látszik, meg kellene állani a haladásban. Hová lett hát a tíz év előtti gazdasági munkásság? vagy miképpen oszlik el és foglalkozik ma? Vizsgálásunk néhány viszonylatot:

Kerekszámban 3 kat. hold az a terület, amely egy dolgozóra esik, ez a közép-mérték tehát, ehhez kell hozzámérnünk a 18 valóságos község viszonyszámait. Ez is érdekes, hogy a valóságban egy község-

sok dolga van a maga földjén, de dolgozik a szomszéd kis- és középbirtokon és a szomszédos Szamosújvár városban s helleterjesebb munkát jelent, hogy a községben 127 kat. holdnyi kert van s hogy a határon szabad gazdálkodást folytatnak — bár nagyon gyanus, hogy a községben 145 (!) szekér van — ez sok fuvarozást is jelenthet.

Táblázat a falusi kisbirtok s gazdasági munkásviszonyokról Erdélyben.

Sorszám	A község és megye	Lakásainak száma	Felnőtt dolgozók száma	A község egész határa kat hold	A határ megművelendő része k. hold	Esik egy munkásra kat. hold	Jegyzet
1	Györgyfalva, Kolozs	2350	1175	2515	1584	1.8	Dombvidék Magyar
2	Dáncs, Nagyikülli	1470	735	2779	1397	1.9	Völgyes dombvidék. Oláhok
3	Magyarvalkó, Kolozs	1193	596	2618	3935	6.0	Havasalja. 50% magyar
4	Gyergyóditró, Csik	7526	3763	49713	17777	4.7	Fensik. Magyarok
5	Kistorony, Szeben	2780	1390	7056	4544	8.2	Dombvidék. Szászok
6	Kere őszentpál, Marostorda	984	497	281	1938	3.8	Marosvölgye. 60% magyar
7	Recsenyéd, Udvarhely	289	145	1521	916	6.3	Dombvidék. Székelyek
8	Magyarkapus, Kolozs	1050	525	2300	1380	2.6	Völgyes-hegyes vidék 90% magyar
9	Lupény, Hunyad	8962	4481	5022	1442	0.3	Lakosság 60% bányász (őslakosok)
10	Szamosújvárnémeti, Szolnokdoboka	1500	750	8743	2067	2.1	Szelid dombok 70% magyar
11	Ketesd, Kolozs	423	212	1078	730	3.4	Kalotaszegi dombvidék. Magyar
12	Diomal, Alsófehér	1041	520	5220	970	1.8	Hegyaljai dombvidék. Oláhok
13	Teke, Kolozs	2700	1350	7908	5136	3.7	Szelid dombvidék. 80% szász
14	Malomvíz, Hunyad	110	550	45000	2100	3.8	Havasalja. Oláhok
15	Díznód, Szeben	1162	481	2528	610	1.3	Hegyvidék. 50% szász
16	Varsolc Szilágy	1125	562	2910	2019	3.6	Völgyvidék Magyar
17	Petele, Marostorda	2015	1003	6399	4519	4.6	Marosvölgy. Szász lakosság
18	Átlagok (kerek számban)	2100	1050	9838	3017	29.8	dr. Cséser Lajos adatai
A 3. 4. és 18. sz. nagyterületű közs. nélkül		—	—	3766	—	—	Tehát 15 község átlaghatára

A fenti táblázat anyagát a régi Erdély egész területére — Szilágytól az Oltig — 18 községből választottam statisztikai gyűjteményemből, hegyvidékről, dombos határokról, völgyekből, magyar, oláh, szász és vegyes lakosságú községekből. Az első számoszlopok összegemél a község összes lakosságának felét vettem dolgozó lakosságnak, tehát felnőtt férfit és dolgozó nőt; a lakosság másik felét aggodk s gyermekek számába vettem, tehát nem dolgozók kategóriájába. Ezt a dolgozó számcsoportot viszonylatba hoztam a 4. számoszloppal, a községi határ megművelendő részletének területszámával, ebbe beleértettem a szántókat, szőlőt, kertet és kaszálót — legelőt és erdőt nem — tehát csak azon helyeket, amelyeken az erdélyi falusi ember egész éven át dolgozik.

Számításom során először is megállítottam az átlagszámokból az átlagmértéket, az átlagos községi határt; tehát 18 erdélyi falu átlagos lakossága kerekszámban 2100 lélek, ennek fele 1050 a dolgozó; a község ihatár átlagterülete (leszámítva a 3., 4. és 15. sz. községek monstrumhatárát, illetve területadatait), 3706 hold; a munkálandó határ területe az átkat. hold; ebből esik egy dolgozóra 3.5 k. lakközségben 3017 k. hold, ebből esik egy dolgozóra 2.98 k. hold = kerekszámban három kat. hold.

Az egész határterület (3706) és a művelendő határ (3017) átlagadatait arányítva, úgy az átlagközségi határnak ez esetben 80%-a áll művelés alatt, — ez a % kissé sok, de ha az egyes községeknél számítgatjuk az arányszámokat, az átlag 60–70% között lesz és bizony megművelésre erdélyszerte ez is elegendő — a többi 40–30% u. i. legelőre, erdőre és használatlan területre esik.

nek sincs éppen ilyen jó száma, illetve a precizen számított 2.98-hoz legközelebb áll — lefelé nézve — Szamosújvárnémeti 2.7 számmal és felfelé vizsgálva, legközelebb áll az átlaghoz 2.3 viszonyzámmal Szeben vármegye Kistorony községe.

Az a kérdés már most, elegendő terület-e 3 kat. hold egy dolgozó ember foglalkoztatására? Ha az erdélyi általános határüzem mintájára, a 3 kat. holdra elképzelünk 1/3 őszi kalászos, 1/3 tavaszi kalászos és kapást, 1/3 ugar, vagy takarmányszerető helyet, úgy számbaveve egy munkabíró ember munkásságát 3 k. hold nem elegendő terület, azaz nincs kihasználva az átlag dolgozó ember. Némileg javul a helyzet, ha egy egyenértékű házaspárt állítunk 6 kat. hold fölé s ha még két gyermekkel s egy öreg szülővel kiegészítjük a családot, 10 kat. hold lesz az a terület, amennyi egy erdélyi földmives kigazda családra jut. Igaz-e ez? Lássuk az ellenőrző valóságot: Szamosújvárnémetiben 270 család él, az egész határ 3743 kat. holdjából tényleg 10 kat. hold esik egy családra; igen ám, de 543 kat. hold legelő, 851 kat. hold erdő és 232 kat. hold használatlan terület = 1626 kat. hold nem számít állandó megművelés szempontjából; azonban a munkás területnek (1400 kat hold szántó + 127 k. hold kert + 8 kat. hold szőlő) = 2067 kat. holdjából már csak 7.8 kat. hold munkálandó terület esik egy családra — tehát a számítás igazolja a fenti feltételt, a valóságban még jobban, mert 5 holdon aluli birtokos 180 drb. van, 5–50 kat. holdas között 80 (!) birtok, 50–100 hold között 4 birtok és 100 holdon belül 3 birtok.

Tehát az arányilag sűrű lélekszám miatt Szamosújvárnémeti községnek nem

Az átlagot legközelebb felülmúló számot — 3.2 kat. hold a szebenmegyei Kistorony község mutatja, ahol a munkálandó terület az egész határnak 64%-a. Egy házaspárra tehát 6.4 kat. hold esik számítás szerint, de a családnak száma 652 s ezzel elosztva a 3138, az egész határterület számát, illetve a művelendő határ számát, egy-egy családra 10.8 kat. hold határ, illetve 6.9 kat. hold munkálandó terület esik, mert bár az átlagközségnek (2100) több a lakossága, de nagyobb a határa is, illetve kétakkora. Őt holdon alul ibirtok 470 van a határon, 5–50 kat. hold között 240 drb. birtok. A szász gazdaságot jellemzi, hogy a legnagyobb birtok területe 42 kat. hold csak s a határ gazdálkodás rendszere: szabad.

Egy dolgozóra legnagyobb terület Magyarvalkón jut (6.9 kat. hold), de az egész határ 26.810 kat. hold, igaz ebből csak 3935 k. hold a művelendő terület (14%), a többi havasalji erdő és legelő a Kalotaszeg tetején.

Az 540 családra az egész faluhatárból egyenkint 45.6 kat. hold esik, a művelendő területekből már csak 7.2 kat. hold jut családonként s ez elég is, mert egy-egy családra csak 2.2 lélek esik, irtóztató állapot ez, amikor ezen község mögött ekkora óriási holtkézi birtok van, pedig a közbirtokosságon túl, 100 kat. holdon felül csak 5 birtok van, a zöm 5–50 kat. hold között 350 birtok s 5 kat. holdon alul csak 20 birtok van. Tehát a birtok vagyon eloszlása jó — csak a gazdálkodás módja, rendszere kell, hogy rossz legyen, erre vall az is, hogy összesen 763 számos marhájuk lévén, koponyánként 36 kat. hold terület esik az óriási határból, mert sem kézi munkával, sem fogatos erővel, de még legelletéssel sincs kihasználva a terület.

Primitív viszonyok között úgy látszik tehát, hogy a 6.6 kat. hold művelendő terület sok egy-egy dolgozó emberre! Közel jár hozzája a táblázat legkisebb határu községe, az udvarhelymegyei Recsenyéd község 57 családdal. Itt egy családra az egész határból 26 kat. hold jut, a művelendő területből pedig 16 kat. hold, hát ez már ennek a 289 lélekkel bíró kicsi községnek igen sok, ha a statisztikai adat nem esai — csak a községben levő szekerek száma (120 drb.) már aránytalan, jele annak, hogy csak két órányira van Székelyudvarhely várostól s ott hetenkint kétszer van vásár. Hiába! még nem múlt el tőlünk az ázsiai erkölcs, a jövés-menés, a szekerezés...

Még meg kell vizsgálnunk a legkisebb viszonyszámú községet, Lupényt, ahol egy dolgozó munkásra csak 0.3 kat. hold jut. Ám hamar reájövünk, hogy a nagy dolgozó szám 80%-a a föld alatt dolgozik a szénbányákban s csak az őslakosság járja

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVARTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

a mezőt, ez a község tehát csak kuriozum-kép állhat itt.

Az olvasó ezek után ne várja bizonyos törvényszerűség megállapítását, mert hiszen a földrajzi fekvés, geológiai, éghajlati, közlekedési és műveltségi viszonyok szerint minden községben másként és másként áll szembe az erő a megdolgozandó határral, így az idecsatolt táblázat csak az erőviszonyok kiténtetésére lehet alkalmas.

(Folyt. köv.)

Zöld-széná készítés.

Az erdélyrészi gazdák ritkán készítnek zöldszénát, ilyen néven a szénát nem ismerik s ha mégis szórványosan itt-ott zöldszénára akadhatunk, azt inkább a véletlennek, mint a tervszerűségnek lehet tulajdonítani. Annyi bizonyos, hogy a csapadékdus klíma zöldszéná készítésére kevés alkalmat ad: talán ez, meg egy kis kényelemszeretet s még inkább talán a külső jelekből nem helyesen vont következtetés — készítette elő azt az általános véleményt az erdélyrészi gazdák — első sorban a székelyek között, »hogy a szé-

lokban vagy boglyákban elhelyeztük. A szárítás közben történő veszteséget bizonyítja s annak mérvére is tájékoztatást nyújt az a kellemes széná illat, melyet már jókora távolságban érezhetünk a száradó széná felől felénk áramlani. Ez a veszteség azonban alig számottevő, kevés abrakkal teljesen pótolni lehet, úgy hogy az esőverés nélkül, jól szárított széná éppen olyan eredménnyel takarmányozható, mint az a nyers takarmány, melyből szárítás útján előállított. A széná takarmányozásának ezzel a kedvező, a nyers takarmányéhoz hasonló eredményével azonban az erdélyrészi gazdáknál igen kevés kivételtől eltekintve, sehol sem találkozunk. Kifejezésre jut ez a tejárak erős hullámzásában, melyet a nyári és téli hónapok között minden évben tapasztalhatunk: télen sokszor alig lehet kétszeres áron tejhez jutni, nyáron a túltermelés okozta kínálat felénnyire szállítja a tejárakat, ami erős bizonyítéka annak, hogy szárítás közben nemcsak azok az imént említett természetes elpárolgások csökkentik a széná tápláló hatását, hanem annál sokkal nagyobb és mélyrehatóbb veszteségek érik.

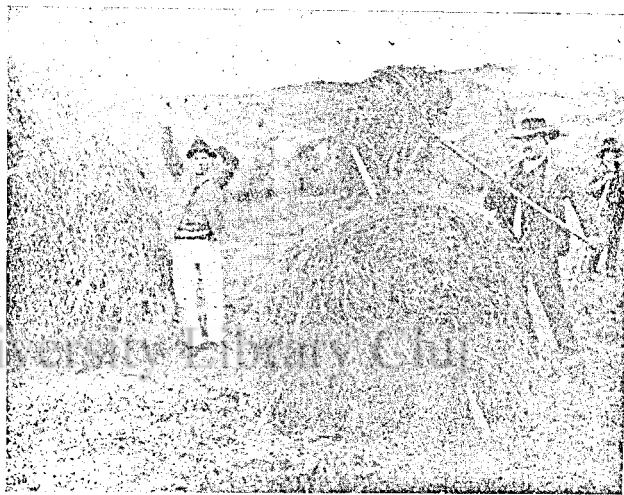
Ez a mélyrehatóbb és nagyobb vesz-

rint már a kaszálás napján ráakhaljuk a takarmányt — megóvjuk azt még a harmattól keletkező nedvességtől is, s így a szó szoros értelmében zöld szénát készíthetünk, melynek színe és szaga egyaránt kifejezője annak, hogy ebben a volt nyers takarmány teljes tápláló értéke megtartatott.

Az ágasokon szárítással nemcsak a harmat és az eső kilugozása, — kiáztatásától óvjuk meg a szénát, de a minimumra redukáljuk azt a veszteséget is, melyet a régi módon a rendekben szárításnál a levelek elhullása által mindannyiszor szenvedni szokott.

Ha pedig a szárító ágasokat már a télen úgy előkészítettük, hogy a szorgos munkaidőben azok felállítására semmi időnket nem rabolja el — az esőverés nélküli szárítás és a levelek megtartása kettős előnye mellett, harmadiknak a szárító ágasok használata javára írhatjuk: a munka megtakarítást is.

A szárító ágasokat és azok használatának módját képeink mutatják be, melyek Tordai Ferenc marosvásárhelyi mintagazdaságában történt fénykép felvételek után készültek. A szárításra pedig a takarmányt a marosvásárhelyi minisz-

nának nem árt, ha száradás közben megázik, sőt legalább egyszer, hogy megverje az eső, szükséges is, mivel szerintük csak így »zsirosodik« a széná.

Kialakult pedig ez a nézet abból a valóságnak megfelelő tényből, hogy az esőverte szénából az állat többet eszik, ebből tehát azt a következtetést vonták le, hogy ha többet eszik belőle az állat, jobban is kell hogy szeresse s ennél fogva az állat kedvében járunk, ha száradás közben a szénát esőverésnek tesszük ki. A tévedés itt, az egyoldalú külső jelekből vont következtetésben van: hogy tényleg többet eszik az állat az esőverte szénából, az nem azért történik, mintha jobban szeretné azt, hanem mivel szükségleteinek (tej, hú, erőtermelés stb.) kielégítésére az esőverte, kilugozott, kiáztatott takarmányból többet kell, hogy egyék »nagyobb hasat kell verjen«, csak így tarthatja fenn az egyensúlyt.

A száraz takarmány (széná) abból a tápláló alkatrészéből, mellyel mint nyers takarmány közvetlen a kaszálás előtt bírt, a legjobban keresztül vitt szárítás mellett is — valamelyest minden körülmények között veszt. Ez a veszteség kezdetét veszi mindjárt a lekaszás után s tart a szárítás alatt mindvégig, egészen addig, míg mint kész szénát pajtákban, kaza-

teség pedig előáll minden évben azért, hogy a szénát száradás közben többször a harmat igen sokszor pedig egyszer-kétszer esőzés is éri.

Ha a száradás folyamata alatt a takarmány harmat vagy eső útján újból nedvességhez jut: vízben könnyen oldódó, tehát legértékesebb tápláló anyaga feloldódik s a vízzel együtt az újból beálló száradás alatt — elpárolog avagy a vízben feloldva a vízzel együtt visszakerül újra a földre. Ez a veszteség a nedvesség nagysága és annak többször ismétlése szerint annyira fokozódik, hogy az így szárított széná alig ér többet a szalmánál, de sőt egyes esetekben annyit sem ér, mint a jól kezelt takarmány szalma.

Az elmondottakból kidomborodik előttünk a zöld széná készítés szabálya, mely röviden a következőkben foglalható össze: úgy kell megszáritani a takarmányt *hogy azt száradás közben nemcsak esőverés, de még a harmat se érje.*

Az erdélyi csapadékdus klíma alatt, hol igen sokszor napos időben is páratelt a levegő, a közölt szabály betartása mellett való szárítása a takarmánynak majdnem minden évben akadályokba ütközik — de nem kivétel. Ha a nyers takarmány szárítására ágasokat használunk, melyekre az időjárás alakulása sze-

teri kirendeltség által feljavított rétje szolgáltatta.

Habár a képek kommentár nélkül is elég magyarázóak, mindazonáltal, hogy a zöldszéná készítését a miniszteri kirendeltség ezen az úton is előmozdítsa a képeken látható ágasokból a téli háziipari tanfolyamon pár száz darabot készített, hogy azokat mint utánkészítéshez szolgáló mintákat kívánatra a gazdáknak rendelkezésére bocsássa.

Az ágasok használatára vonatkozólag a következőket tartjuk szem előtt.

A szárító ágasok három hosszabb és vastagabb rud és hat kisebb póznákból (pálca) állanak. Ez utóbbiak egyik végénél szeggel vannak mozgathatólag a rudhoz erősítve, a másik végénél pedig sodrony gyűrűbe vannak foglalva, mely-nél fogva a kis pálca mint az ernyő bordái széthúzódnak és összecusukhatók. Szállításra és eltartásra összecusukva tartandók. Első teendő tehát használatra a három rudnak az első kétharmad részénél ejtett fogással széthúzása. A széthúzott ágas tehát egy háromszögű gúlát képez, két helyen átfogó 3—3 pálcaival.

A széthúzott és a földre állított ágas még nem teljesen kész a szárításra, szükséges még, hogy azt az alsó pálca kiálló végei felett a szárítandó takarmány-

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselője, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagyszerkedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

ból készített kötéllel átkössük. Lehetne erre a célra még kívülről lefektetett újabb három pálcát használni avagy vassodronnyal átkötni, ez a két utóbbi azonban nem ajánlható azért, mivel könnyen a takarmány közzé keveredhetik s az esetleges szecs-kázásnál károsnak lehet okozója.

A szárítandó takarmányból készített kötéllel való átkötés után az ágasokra megkezdhetjük a nyers takarmány felrakását és pedig, ha a kaszálás napján rakjuk fel reá a takarmányt olyan vékony rétegben, hogy 14—20 ilyen ágas terhe adjon egy szekér rakományt. Ha a kaszálás napján rakjuk ágasokra a takarmányt a szónak legszorosabb értelmében vett »zöld szénát« készíthetünk, melyet még a harmat sem ért. Ha pedig a kaszálást követő napon rakjuk ágasokra a takarmányt akkor, minthogy már egy bizonyos fokát a száradásnak érte, takarmányt olyan vastagon terhelhetjük meg, hogy 7—10 ilyen ágas terhével egy jó szekér szénát lehessen rakni. Ekkor ugyan már egy harmat érte száradás közben, de azért még mindig zöld szénáról beszélhetünk.

Ha a takarmány termő helye vidékén esők, szelek vagy viharok gyakran jelentkeznek, akkor a szárító ágasok 3 rudjának alsó végét meghegyezzük s a tompán hagyott felső végére adott fejszefok ütéssel a földbe mélyítjük, mely által anyyira megszilárdítjuk állásában, hogy az erős viharoknak is ellent állanak.

A teljesen megrakott ágas aljáról a lecsüngő takarmány kitépendő, úgy hogy abból egyetlen száll takarmány se érje a termőföldet.

Az utánkészítésre mintául szolgáló ágasok kedvezményes ára készletenként (3 rud, 6 pálcá) ab Marosvárhely 1 K 20 fillér.

Gáspár József.

Jegyzetek az állattenyésztési szakirodalomból.

Irta:

Dr. Schandl József.

A jövedelmező teigazdaságnak főfeltevéle a tejelő-egyedek termelőképességének ismerete. A tejjellenőrző-egyletek vannak hivatva azon adatok gyűjtésére, melyek alapján meg lehet állapítani a tehén igazi értékmérőjét, azaz, hogy 1 takarmányegységért mennyi tejet termel. Már hazánkban is alakultak ilyen egyesületek és számuk évről évre (bár nem valami rohamosan) nő. Köztük a legjelentékenyebb helyet a sopronmegyei foglalja el, mely most közli az adatokat II. évi működésének eredményéről. E szerint az egyesület keretébe 12 tehenészet tartozott, összesen 926 drb. tehémmel, melyek állag 321 fejjőnapon 3285 kg. tejet produkáltak 3-71% zsirtartalommal. Az egyesület működéséhez igen szép reményeket fűzhetünk, mert kiváló anyaggal rendelkezik; a 926 tehén közt

7000 kgron felül adott	2 drb.	(0.21%)
7000—6000 kgron	6	(0.65%)
6000—5000	22	(2.37%)
5000—4000	124	(13.37%)
4000—3000	292	(31.5%)
3000—2000	348	(37.58%)
2000 kgron alul	102	(11.0%)

Állag 100 tak. egységért fejtek 117.49 kg. tejet, illetőleg 1.81 kg. vajjal. A legbővebben tejelő tehén (7131 kg.) 100 takarmányegységért adott 200 kilogram tejet, illetőleg 7.12 kg. vajjal. (Ezen tehén importált simmenthali!)

Adjja az Ég, hogy mielőbb ezen egyesület működését is oly siker koronázza, mint egyik schleswig-holsteini egyesüle-

tét, melynek keretében a legjobb tehén 100 kg. takarmányegységért 313 kg. tejet termel.

Már többször tettem említést e lap hasábjain arról, hogy a takarmányozástan munkásai és buvárai napjainkban főleg az egyes takarmányok specifikus hatásának tanulmányozásával foglalkoznak; ki akarják deríteni, hogy a különböző takarmányoknak egyenlő tápanyagtartalom, illetőleg keményítőérték mellett tényleg egyenlő-e a táphatása és termelőképessége a tej, hus, erőtermelésnél.

Hansen süldőhizlalási kísérleteinél amaz eredményre jutott, hogy a süldők szulysaporulata teljesen egyenlő, akár lefőlözött tejben, akár hullaliszttben adjuk meg nekik a szükséges fehérjét.

Zaitschek dr. közli a Kísérleti Közleményekben, hogy a tejelválasztásra a friss és szárított mosléknak egyenlő hatása van, azonban a korpaetetésnél a tehének 6%-al kevesebb tejet adtak, mint ugyanolyan mennyiségű szárított szeszmoslék etetése közben.

A lefőlözött tejben lévő caseint az ipari technika nagyon sokféleképp értékesíti. Így a többek közt kicsapják a caseint, nyomás vagy hő segítségével vizeleltetik, formaldehyddal való kezelés útján keményítik. Így készül a »Galalith«, melyet elefántcsont-, szaru-, békateknő-utánzatok készítésére használnak fel. A galalith-gyárak most azon gondolatlalt foglalkoznak, hogy a gyárakban összegyűlt hulladék-galalithot, mint nitrogéntrágyát értékesítsék. — Haselhoff edénykísérletei (Versuchs-Stationen 1914. p. 5.) szerint az örölt galalith igen kedvező hatással van a növények fejlődésére, e hatásban néha a chilisálsótromot és kénsavas ammoniakot is felülmulta. Aránylag kevés galalith juthat ily uton forgalomba, azért Haselhoff megfigyeléseinek értékét a növénytermelés szempontjából tulbecsülni nem szabad, de mindenesetre értékes adatot szolgáltatott velük a lefőlözött tej ipari felhasználásának problémájához.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Előlépések.** Ófelsége a király a földmivelségi miniszter előterjesztésére, br. Podmaniczky Gyula és Győry Loránd miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, dr. Balogh Sándor és dr. Masirevic Samu miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget, Bittó István miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta.

Gazdaköri szántásverseny Kolozsborsán. Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvármegyei szakosztálya Kolozsborsán folyó hó 21-én gazdaköri szántásversenyt rendezett. Az ilyen versenyeknek tudvalevőleg az a célja, hogy a kisgazdákat a jó talajművelő eszközök beszerzésére ösztönözze.

A versenyben 11 gazda vett részt, kiknek ekeikkel 100—100 □-öles parcellát kellett kiszántaniok.

A bíráló bizottság tagjai Molnár Ödön ref. lelkész, Jurás János körjegyző, Zágoni Sándor gazd. intéző, Wolszky Győző gazdasági tanár, a szakosztály kiküldötté voltak.

A parcellák kiszántása után a bíráló bizottság megejtette a bírálatot, melynek eredményeképpen az

I-ső díjat (eketést) Kallós János Ferkőc.

a II-ik (szénavágó) Beszlery János, a III-ik (lámpa és kasza) Papp János, a IV-ik (lámpa és kasza) Petry Zalán nyerték el.

Részt vettek még a versenyben Varga István, Kiss Pál András, Kallós István, Varga János, Varga Mihály Varga Márton és Kallós György.

A jutalmak kiosztásával kapcsolatban Wolszky Győző gazdasági tanár, a bíráló bizottság elnöke, buzdító beszédet intézett a szép számban egybegyűlt gazdaközönséghez s különösen arra hívta fel a gazdák figyelmét, hogy a még mindig használatban lévő faekék helyett a tökéletesebb munkát végző Sack-rendszerű ekéket igyekezzenek beszerezni.

Ezután a gazdakör elnöke, Molnár Ödön ref. lelkész tolmácsolta a gazdakör köszönetét a szántásverseny rendezéseért.

— **Cserháti Sándor szobrának leleplezése.** A kormány és gazdatársadalom impozáns részvétele mellett leplezték le f. hó 20-án a magyaróvári gazdasági akadémia parkjában néhai Cserháti Sándornak, a magyarországi növénytermesztés messze külföldön is előnyösen ismert apostolának szobrát. Husz évet töltött Cserháti, mint a növénytermesztési tanészék tanára a katedrán s ezen idő alatt egész gazdanemzedékeket nevelt fel, kik közül, aki csak tehetett, résztvevett az óvári akadémia parkjában rendezett kegyeletes ünnepségen. A földmivelségi minisztert Kázy József báró államtitkár, Zsedényi Béla miniszteri tanácsos, Esterha Jenő osztálytanácsos és Ujhelyi Andor miniszteri titkár, az OME-t Bujanovics Sándor elnök, Rubinek Gyula igazgató, Szilassy Zoltán orsz. képvis., Buday Barna és Fabricius Endre titkárok, az EGE-t Jászberényi András ig. vál.-tag, Győr városát — mint Cserháti Sándor szülővárosát — Vezeos Boldizsár h. polgármester, Szauter Ferenc, Eber Géza és Erdélyi Iván tanácsosok, Pozsonymegyét pedig Bartal Aurél főispán képviselte a szoborleleplezésen, melyen Cserháti családja is megjelent. A magyaróvári gazdasági akadémia tanári kara Ujhelyi Imre igazgató vezetésével teljes számban vett részt az ünnepségen, hová elküldték képviselőiket a testvér-intézeteken kívül, a Magyar Gazdaszövetség, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a Hangya, a legtöbb vármegyei gazdasági egyesület és még több gazdatársadalmi szervezet, valamint mezőgazdasági kísérletügyi állomás.

A közönség a gazdasági akadémia parkjában gyülekezett és az ünnepi aktus a himnusz eléneklésével vette kezdetét, amit a magyaróvári férfi-daloskör és az akadémiai daloskör adott elő. Ezután Rubinek Gyula, az Ome igazgatója méltatta Cserháti Sándornak, mint a mezőgazdasági megújulás mesterének érdemeit, mire Bujanovics Sándor az Ome elnöke vázolta megható szavakkal Cserháti örökbecsű munkálkodását. A szobrot, ami Horvay művészi alkotása, Ujhelyi Imre, a gazdasági akadémia igazgatója vette át, megköszönvén a gazdaközönség áldozatkészségét, mely lehetővé tette a szobor felállítását. Végül Székács Elemér jószágigazgató a régi tanítványok, Praznovszky Agoston pedig a gazdasági akadémia ifjúsága nevében beszélték. A földmivelségi miniszterium koszorút Zsedényi Béla és Károly Rezső, az Ome koszorúját Buday Barna, a Magyar Gazdaszövetségét Schandl Károly dr., a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét pedig Szilassy Zoltán helyezte el a szobor talapzatára, melyre koszorút küldtek Dessewffy Aurél gróf, az óvári gazdasági akadémia tanári kara és ifju-

sága, a földmivvelésügyi miniszterium kísérleti tanácsa, Pozsony, Moson, Pest, Torontál és Zalavármegye, Hódmezővásárhely törvényhatósága, a társakadémiák, a növénytermelési kísérleti állomás, a társakísérleti állomások, Mosonmegye közönsége és tisztikara, valamint igen sok gazdatársadalmi szervezet.

A szoborleleplező ünnep a Szózat elénekülésével ért véget, mire ünnepi társaslakomán áldozott a diszes közönség Cserháti Sándor emlékének. Darányi Ignác táviratban juttatta kifejezésre együttérzését az ünneplő közönséggel.

— **A magyarországi növénynevelők I. vándorgyűlése.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a múlt esztendőben alakított növénynevelő bizottság Magyaróvárott az ottani növénynevelő intézet helyiségében a növénynevelő intézet foglalkozó gazdák rendkívül élénk érdeklődése mellett tartotta meg I. vándorgyűlését. A gyűlésen a földmivvelésügyi kormányt Ujhelyi Andor min. titkár, Mosonvármegyei Szontagh Jenő főispán, az OMGE-t Szilassy Zoltán, Fabricius Endre titkárok képviselték. Székács Elemér jószágigazgató elnöki megnyitójában ismertette a növénynevelés fontosságát, majd meleg szavakkal emlékezett meg a bizottság volt előadójának Jeszenszky Pál kir. tanácsosnak, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vezérigazgatójának érdemeiről s a bizottság nevében üdvözölte a jelenlegi előadókat Szilassy Zoltán és Fabricius Endre titkárokat. Szilassy Zoltán orsz. képvis. titkár előterjesztése alapján élénk eszmecsere után, melyben Leidenfrost Károly, Grabner Emil, Lederer Arthur, Koppely Géza és az előadó vettek részt — a növényfajta-törzskönyv létesítésére, a répamiag védelmére és a nevelített növényfajta versenyekre vonatkozó korábbi határozatok végrehajtásáról. Grabner Emil bizottsági szakelőadó részletes előterjesztése alapján határozatot hozott a bizottság a növényfajok »nevelített«, »eredeti« és »utánzott« jelzővel való forgalomba hozatala tárgyában. Fabricius Endre OMGE titkár előadó beható jelentést tett a németországi növénynevelők Göttingában most megtartott vándorgyűléséről. A vándorgyűlésen elhangzott előadások ismertetése kapcsán annak a nagy közgazdasági jelentőségére mutatott rá s ajánlotta a magyar gazdaközönség figyelmébe, hogy Németország vetőmag szükségletét a hazai termelés utján fedezi. Végül Baross László urod. felügyelő intíványára felkérni határozta a bizottság a földmivvelésügyi kormányt arra, hogy a gazdasági akadémiákban a növénynevelés kötelező tantárgyként való előadását rendelje el.

A vándorgyűlés után a növénynevelő intézetet a növénytermelési kísérleti állomás berendezését és kísérleti telepeit tekintették meg a gazdák, ahol Grabner Emil és Gyárfás József állomásvezetők szakszerű magyarázatokkal. A vándorgyűlés Székács elnök indítványára a földmivvelésügyi minisztert táviratban üdvözölte, háláját fejezve ki, hogy a mintaszűri kísérleti intézmények tanulmányozásával tapasztalatait öregbítette.

— **Magyar szőlőgazdák Ausztriában.** A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete július hónap folyamán szőlészeti tanulmányutal rendez Stájerországba, Tirolba és Alsóausztriába az ottani szőlőtermelési, borkezelési és értékesítési viszonyok tanulmányozása céljából. A tanulmányuton férfiak és nők egyaránt résztvehetnek, ha a szőlészet és borászat terén működnek, vagy az iránt különös érdeklődést tanúsítanak. A kiránduló csoportban csak negyvenen vehetnek részt s a jelentkezés végső határideje július 4. Minden jelentkező a jelentkezéssel egyidejűleg 100 koronát tartozik beküldeni és a tanulmányut többi költségei később fizetendők. A tanulmányut tervezetét az osztrák földmivvelésügyi miniszterium, a stájer, tiroli és alsóausztriai tartományi bizottságok és az illetékes gazdasági és szőlészeti egyesületek közreműködésével állapították meg. Kérdezőkérésre készséggel válaszol a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesületének (Budapest, IX. Üllői-ut 25.) titkári hivatala.

— **Nemzetközi Méhésznapiak Pozsonyban.** A magyar német és osztrák méhészek július hónap 25—30. napjain Pozsonyban megtartandó 59. vándorgyűlésére és kiállítására a rendező-bizottság már minden szükséges intézkedést megtett. A kiállítás helyiségei az állami felső leányiskola termeiben és kertjében a legalkalmasabb kereteket fogják nyújtani a kiállításnak, mely az eddigi bejelentésekből ítélve, hű képét fogja nyújtani Magyarországon méhészetének. A kiállítók kitüntetésére több ezer korona értékű tiszteletdíjon, pénzjutalom, arany-, ezüst-, bronzérem és diszoklevél áll rendelkezésre. A kiállítással kapcsolatos vándorgyűlésre a legkiválóbb magyar, német és osztrák méhészek 23 magyar és 16 német előadást jelentettek be, melyek tanulságos tudományos és gyakorlati anyagot fognak a hallgatóság elé tárni. A vándorgyűlésre és kiállításra utazó méhészek kedvezményes vasúti jegy váltásra jogosító igazolást kapnak s ezeknek megküldéséről idején gondoskodik a helyi (Pozsony, Duna-utca 26) rendező-bizottság.

A Dr. Borovszky-féle szagosított
BOROLIN
a világ legjobb és leghatásosabb **házi-szere.** A *Borolin* a fájdmakát azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
Próbaüveg 50 fillér.

— **Ösztöndíj gazdatiszt-gyermekeknek** A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest V. Alkotmány-u. 29 sz.) az idén tíz, egyenként négyszáz koronás iskoláztatási ösztöndíjat oszt ki tagjai gazdatiszti karának fiu- és leánygyermekéi között. A pályázó köteles a szövetkezet igazgatóságához intézett bélyegmentes, sajátkezűen megírt folyamodást augusztus 15-ikéig benyújtani. Az atyai (szülői) látta-mozáson kívül mellékelni kell a kérvényhez: az iskolai esztendő sikeres bevégzését tanúsító bizonyítványt, a születési levelet és a bélyegtelen családi tanúsítványt. Az ösztöndíjak odaítélése felől szeptember első napjaiban határoznak.

— **A cserebogárirtás haszna.** Abauj-tornamegye területén a cserebogárirtás befejezést nyert. A hat járás 215 községében a vadászók összesen 145 ezer kilót szállítottak be s az érte járó honoráriumot zsebrevágták. Ha tekintetbe vesszük, hogy az 1911-ben rendezett cserebogárvásáron 767 ezer kilót mutattak be, egyszerre nyilvánvalóvá válik, hogy az irtás haszonnal jár, mert a cserebogarak nem szaporodhatnak úgy, mint a régi időkben, amikor velük csakis a népdal törődött. És ha a vadászók a jövőben is ilyen szorgalommal járnak el és pedig az ország minden részében, talán még azt is megérhetjük, hogy fajtájuk végkép kipusztul s a későbbi nemzedék egyáltalában nem tudja, hogy milyenek lehettek az egykori cserebogarak.

— **A budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam** a maga nemében az országnak egyetlen és külföldön is előnyösen ismert borászati szakintézete tizenhárom évi fennállása óta most bocsátolta közre első évkönyvét. Az évkönyv magában foglalja a tanfolyam szervezeti és rendtartási szabályzatát, valamint a különböző időszaki borászati tanfolyamokra és vándorpincemesteri intézményekre vonatkozó tudnivalókat. A tanfolyamon végzett hallgatók teljes névsorának és a múlt tanév történelmének ismertetése után, számszerű adatokkal szolgál az évkönyv a pincemesteri tanfolyam 1901—1912. évi borforgalmáról. Az évkönyvet általánosan használhatóvá teszik a benne közölt értékes borászati tanulmányok. Petenkoffer Sándor a boros hordókról, Petenkoffer Sándor és Diltrich Jenő a szintelenítő anyagokról. Tóth Jenő a cementlászok készítéséről. Munkácsy József a borfejtő

gépekről és Végh József a szőlőfajták termés és érés eredményeiről ad szakszerű utbaigazításokat. Az évkönyv melyet Rácz Sándor kir. tanácsos, borászati főfelügyelő, a pincemesteri tanfolyam igazgatója szerkesztett, megrendelhető a földmivvelésügyi miniszterium könyvtáránál, vagy a budafoki pincemesteri tanfolyam igazgatóságánál.

— **Gazdatiszti internátus Budapesten.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete által felállítandó gazdatiszti internátus alapja javára az egyes intézményeken kívül a gazdatiszti kar működését méltányló magánosok is egyre küldik be adományukat. Az internátus felállításának részletkérdéseit most oldják meg s ahogy ezekkel végeztek, azonnal hozzákezdnek az építkezéshez, mert a cél az, hogy a gazdatisztek főiskolát és egyetemét végző gyermekei a fővárosban mielőbb megfelelő otthonhoz jussanak.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

— **A MAGYAR** —

JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

— (Jókai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztésse

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

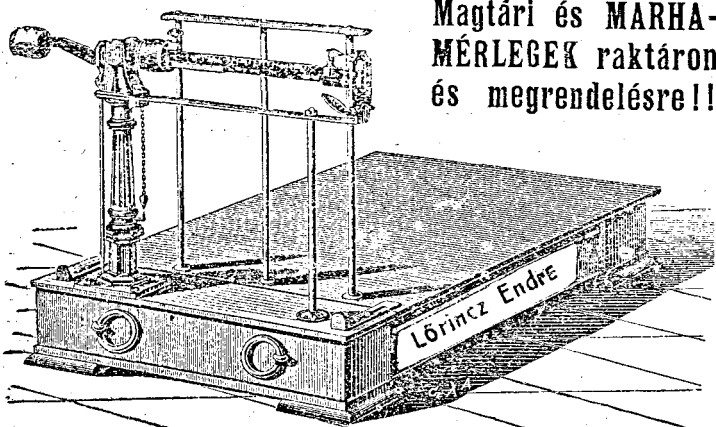

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITŰNTETETT OKLEVELES MÉRLEGGÉSZITŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

3111

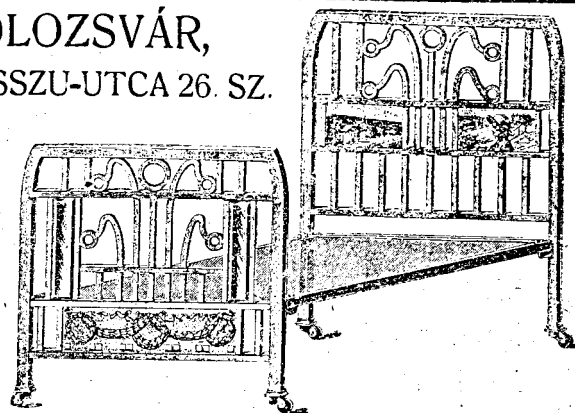

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyosó, lépcső és sirrácok készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK!

Költségvetéseket és rajzokat kivanatara díjtalanul ad. Pontos időre szállítas! Szolid és versenyképes árak! Szakszerű tökéletes munka!

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert

FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet. Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegéből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,357.603.— >
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.— >
jékkárokból	5,042.000.— >
Biztosított érték tűzben 1912. évben	880,000.000.— >
jégen 1912. évben	63,000.000.— >
Életbizlet állománya	15,240.000.— >
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a	

GONDVISELÉS Országos Központi Segélyező Társulat

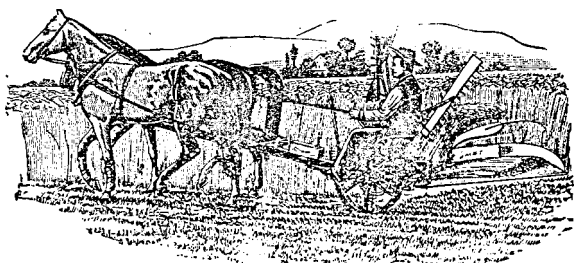
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiszáratási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltnék. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésével. Tájékoztatót készségiel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz.

Magyarországi Nemzetközi

Aratógép Társaság

közismert legjobb és legelterjedtebb

Mc Cormick gyártmányu

Fűkaszaló gépei,

Acél szénaforgatói,

Acél szénagyűjtői,

„Sidedelivery“ gyűjtő és forgató gépei,

Acél lókapái,

Marokrakó és kéveköto aratógépei

— a legnagyobb kedvezmények mellett —
megrendelhetők az

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG

Kolozsvár

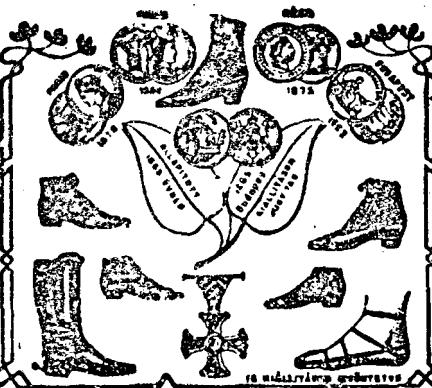
(Attila-utca 10. sz.) cimen.

3110

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhelyében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

2019

Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármely tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltnék. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

Az eredeti „Dr. Aschenbrandt“-féle

bordói-por és rézkénpor

a legkitünőbb anyag a szőlőlevél-, illetve a fürt peronosporája valamint a lisztharmat ellen. Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól! Csakis olyan csomagokat kell elfogadni, melyeken a Dr. Aschenbrandt-féle név és védjegy ki van téve. A bordói-por ára 100 kg-ként 62 K, a rézkénpor ára 47 K. 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4 koronával drágább q.-ja.

Vezérképviselőt

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Kapható minden „Hangya“ fogyasztási szövetkezetben és a legtöbb vidéki fűszerkereskedőnél.

3091

Dr. Gróf Teieki Domokos úr ömeltósága gerneszezi magyar erdélyi többszörösen kiüntetett tenyészetéből eladó 8 db 2 éves tenyészképes erős csontozatu, szép küllemű, magyar-erdélyi fajta bika. Megkeresés esetén készséggel ad felvilágosítást: Gerneszeg, Marostordamegye, posta, vasut, távirda, telefon állomás.

Az Intéző.

3103

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

2767 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld: **LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára** BUDAPEST, VII, ker., Örnagy-u. 4.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

A KOLOZSVARI TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleglet nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejárattal. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megörzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott lefétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleglet ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár, Attila-utca 10. szám. — Telefonszám 158.

Megbízásból eladásra ajánl:

Földbirtokokat:

Megyében:

1.	900	kath. hold területű	Kolozs
2.	476	" " "	Szatmár
3.	43	" " "	Kolozs
4.	6000	" " "	Arad
5.	640	" " "	Nagyküküllő
6.	600	" " "	Tordaanyos
7.	900	" " "	Szatmár
8.	1600	" " "	Tordaanyos
9.	70	" " "	Szolnokdoboka
10.	350	" " "	Szolnokdoboka
11.	100	" " "	Kolozs
12.	23	" " "	Hunyad
13.	100	" " "	Marostorda

Erdőbirtokokat:

1.	Erdélyben	10000	kath. hold területű erdőt
2.	"	800	" " " " "
3.	"	750	" " " " "

Megbízásból keres megvétel céljából azonnalra cca 400—600 kat. holdas jó mezőségi,

vagy M.-Ludas—Maroscsapó vonalon fekvő birtokot.

Bérbead:

2600	holdat	Kolozs megyében
1800	"	Kolozs megyében
1027	"	Szolnok-Doboka megyében
446	"	Kolozs megyében
600	"	Kisküküllő megyében és
130	"	Udvarhely megyében.

Száritott tengeri moslékot:

melyet úgy a tejelő, mint hizó és igás állatoknál a legjobb eredménnyel alkalmaznak.

Ezen kiváló takarmány nagy tápértéke mellett, még a legolcsóbbnak is mondható.

Egy próba megrendeléssel bárki meggyőződést szerezhet ezen takarmánycikk kiválóságáról. Megrendelhető már 2 métermázsától is

Állatokat u. m.:

200 darab racka bárányt,

Több száz havasi mételemmentes racka anyajuhot!

Lovak.

Fejős berni — simmentháli tehének.

Sertések: Jorkshyreai és berkshyreai tájfajták stb.

Mezőgazdasági gépeket és eszközöket u. m.:

Fűkaszalók, szénagyűjtők, marokrakó és kévekötő aratógépek a közismert első minőségű **Mc. Cormick** gyártmányok, a legnagyobb engedményekkel!

Cséplőgép garniturák, a M. A. V. Gépgyár világhírű gyártmányai.

Trieurök,

Nyersolajmotorok,

Darálók,

Örlőmalmok,

Ekék,

Önítató berendezések és alkatrészek.

3098

Kertészeti és gazdasági eszközök u. m.: acélásók, kapák, kerti ollók és kések, lónyirógépek.

Műtrágyák. Mérlegek.